

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Zpráva o průběhu a zkušenostech z realizace 6 čtenářských dílen
v hodinách českého jazyka a literatury**

(Šablona č. 1 Čtenářské dílny jako prostředek ke zkvalitnění čtenářství a čtenářské gramotnosti)

Základní informace o projektu

Číslo Prioritní osy:	1 Počáteční vzdělávání
Oblast podpory:	1.1
Příjemce:	Základní škola a mateřská škola Okna, okres Česká Lípa, příspěvková organizace
Název projektu:	Výzva č. 56
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.1.00/56.1429

Základní informace o čtenářských dílnách

Termíny realizace čtenářských dílen:	22. 9. 2015, 29. 9. 2015, 6. 10. 2015, 13. 10. 2015, 20. 10. 2015, 27. 10. 2015
Ročníky:	třetí
Pedagog/ové:	Mgr. Pavlína Lomičová
Jména účastníků:	Žáci 3. třídy

Podrobná zpráva o průběhu a zkušenostech z ověřování 6 čtenářských dílen

Cíle čtenářských dílen ve třetím ročníku základní školy

1. Žáci si budou pravidelně nosit svojí volbou vybranou knihu na dílnu čtení.
2. Žáci budou přemýšlet o přečteném textu a dokážou své myšlenky písemně, verbálně i graficky zpracovat.
3. Žáci budou schopni sdílet své myšlenky o textu se spolužáky a vytvářet tak soudržné a příjemné společenství ve třídě.

Témata šesti čtenářských dílen: Řízené čtení textu

vlastnosti postavy

Práce s vlastním textem

zaměření na postavu

Práce s vlastním textem

společné rysy

Práce s vlastním textem	tričko pro postavu
Text Pižmoň rebeluje	čtení s předvídáním
Text Pižmoň rebeluje	chronologie textu

V první společné hodině čtenářské dílny jsem se zaměřila především na seznámení s jednotlivými žáky, protože jsem v této třídě nikdy nepůsobila. Dále jsem se snažila zjistit, jaké jsou vztahy mezi žáky a celkové klima třídy. Jde o třídu průměrnou, ve výkonech pomalejší, ale celková atmosféra je velmi příjemná a klidná. Děti o sobě rády povídají, spontánně reagují na otázky, ale zároveň umějí naslouchat a jsou pozorné při zadávání úkolů. Při první hodině jsem také zjistila, které knihy nyní každý z žáků čte. Od třídní učitelky, která zde učí český jazyk, jsem se dozvěděla, že žáci si na záložku ve své knize vedou každý den evidenci přečtených stran. Toto zjištění pro mě bylo důležité, protože žáky vidím jednou týdně, ale okamžitě vím, kam se ve své četbě posunuli.

První hodina byla věnována společnému textu z knihy „Sedm pohádek“ od Ondřeje Sekory. Využila jsem především metodu řízeného čtení, kdy žáci sledují pozorně text a poté reagují na otázky. Text pohádky „O hloupé huse“ je zábavný i poučný. Ačkoliv je vhodný pro mladší děti, na úvod čtenářských dílen byl vhodný právě svou nenáročností. Žáky četba bavila a na mé otázky reagovali velmi rychle.

Ve druhé hodině čtenářské dílny jsem již využila vlastní knihy žáků. Hlavním cílem bylo vystižení vybrané postavy v určitých oblastech (vlastnosti, zájmy, životní události) s pomocí grafického organizéru (panák). Jednoduchý pracovní list byl pro děti velmi vhodný, protože nebylo nutné příliš psát, ale žáci byli nuceni krátce a výstižně reagovat na body v jednotlivých oblastech.

Ve třetí hodině čtenářské dílny jsme pokračovali s charakteristikou postavy. Tentokrát šlo o odhalení rozdílných a společných rysů dětí s jejich vybranými hrdiny. V této hodině si žáci často uvědomili, proč si z knihy vybrali právě určitý typ postav. Často nacházeli mnohé společné vlastnosti i jiné podobnosti a dokázali tak vyjádřit, proč je jim hrdina sympatický. Opět jsem využila grafický organizér, tentokrát diagram.

Čtvrtá hodina čtenářské dílny završovala práci s vybranou postavou. Žáci měli pro svého hrdinu navrhnout tričko, které by vyjadřovalo jeho povahu, názory, životní zaměření apod. Díky tomu se snažili ještě více do vybrané postavy vcítit a přemýšlet o ní. Zde nám jedna hodina na práci nestačila, děti však svá trička dokončily za domácí úkol.

Protože jsem chtěla vyzkoušet i metodu čtení s předvídáním, připravila jsem pro následující dvě hodiny text z knihy Lenky Brodecké „Pišťucha má problémy“. Vybrala jsem povídku „Pižmoň rebeluje“, která se zabývá tématem puberty, revolty i totalitního myšlení formou přístupnou pro žáky třetí třídy. Čtení s předvídáním je velmi oblíbená metoda, což se mi potvrdilo i v této třídě. Zpočátku jsem sice musela využít možnosti tipování, jak by mohl příběh pokračovat, ale myslím, že právě díky této strategii se zapojili i slabší žáci.

V další hodině jsme se k textu vrátili a žáci se učili chronologicky s pomocí jednoduchých vět celý příběh převyprávět. I tuto metodu hodnotím jako úspěšnou.

Hodnocení jednotlivých cílů čtenářské dílny

Většina žáků třídy si nosila na hodiny čtenářských dílen svou knihu. Ti, kteří zapomínali, si vybírali knihu ke čtení ze třídní knihovničky, ale často si uvědomili, že je lepší zpracovávat úkoly se svou knihou, kterou již znají.

Díky grafickým organizérům neměli žáci problém s grafickým ani písemným zpracováním úkolů. Někteří mají pomalejší tempo, ale nakonec všichni úkoly splnili.

Velké rezervy zatím shledávám ve sdílení čtenářských zážitků. Na začátku hodiny jsme si vždy dokázali vytvořit kroužek a různými formami se dostat k probíranému tématu, v závěru nám však často nezbýval čas na sdílení ve dvojicích ani společně. Děti daleko raději reagovaly na vyučujícího než na sebe navzájem. Zatím se žákům také nepodařilo (až na výjimky) propagovat mezi sebou jednotlivé vybrané knihy tak, aby si i další chtěli daný titul přečíst.

Celkově hodnotím čtenářskou dílnu jako velmi přínosnou, protože věřím, že čtení skýtá nám všem mnohé, co v reálném světě často postrádáme. Pokud se nám podaří naučit děti číst, již nikdy tuto aktivitu neopustí.

V Oknech dne 28. 12. 2015

Zpracovala: Pavlína Lomičová

Seznam vlastní četby žáků

Josef Čapek - „Povídání o pejskovi a kočičce“, Alena Ježková - „Staré pověsti české a moravské“, Václav Čtvrtek - „Pohádky z mechu a kapradí“, Bohumil Říha - „Vítek jede do Prahy“, Roald Dahl - „Previtovi“, Miloš Macourek - „Mach a Šebestová v historii“, Christine Nostlingerová - „Příhody malého Františka“, Šárka Váchová - „Chaloupka na vršku“, Astrid Lindgrenová - „Ronja, dcera loupežníka“, Astrid Lindgrenová - „Děti z Bullerbynu“, Hana Doskočilová - „Šimsa“, Martina Drijverová - „Sísá Kyselá“

Podpis zpracovatele :

Jméno statutárního orgánu/oprávněné osoby subjektu:

Mgr. Iveta Myšková

Podpis statutárního orgánu/oprávněné osoby/razítko:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zpráva o průběhu a zkušenostech z realizace 6 čtenářských dílen v hodinách českého jazyka a literatury

(Šablona č. 1 Čtenářské dílny jako prostředek ke zkvalitnění čtenářství a čtenářské gramotnosti)

Základní informace o projektu

Číslo Prioritní osy:	1 Počáteční vzdělávání
Oblast podpory:	1.1
Příjemce:	Základní škola a mateřská škola Okna, okres Česká Lípa, příspěvková organizace
Název projektu:	Výzva č. 56
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.1.00/56.1429

Základní informace o čtenářských dílnách

Termíny realizace čtenářských dílen:	30. 9. 2015, 7. 10. 2015, 13. 10. 2015, 20. 10. 2015, 11. 11. 2015, 18. 11. 2015
Ročníky:	druhý
Pedagog/ové:	Mgr. Pavlína Lomičová
Jména účastníků:	Žáci 2. třídy

Podrobná zpráva o průběhu a zkušenostech z ověřování 6 čtenářských dílen

Cíle čtenářských dílen ve druhém ročníku základní školy

1. Žáci si vyberou svoji knihu, se kterou budou schopni pracovat při čtenářské dílně.
2. Žáci budou přemýšlet o přečteném textu a dokážou své myšlenky písemně, verbálně i graficky zpracovat.
3. Žáci budou schopni sdílet své myšlenky o textu se spolužáky a vytvářet tak soudržné a příjemné společenství ve třídě.

Témata šesti čtenářských dílen: Poslech textu - příběh Ivan a tulení kůže

Moje oblíbená kniha
Práce s textem Kvak a Žbluňk
Práce se známým textem – jeho převyprávění
Text Pižmoň rebeluje – čtení s předvídáním
Text „Pižmoň rebeluje“ - návrh trička pro postavu

V úvodu první společné hodiny čtenářské dílny jsem se zaměřila především na seznámení s jednotlivými žáky. Dále jsem se snažila zjistit, jaké jsou vztahy mezi žáky a celkové klima třídy. Žáci jsou velmi spontánní a aktivní, naprostá většina z nich se ráda vyjadřuje ke každému tématu. Zaznamenala jsem, že někteří mají problém naslouchat druhým, proto mi bylo jasné, že čas na výměnu názorů budu muset pečlivě sledovat. Při první hodině jsem také zjistila, že každý žák má svou vybranou knihu, kterou si pravidelně čte.

První hodinu čtenářské dílny jsem věnovala poslechu textu skotské pověsti „Ivan a tulení kůže“. V úvodní části jsme se věnovali klíčovému slovu. Tato aktivita musí být příště důsledně časově ohraničena nebo prováděna jinou formou než v kroužku. Poté dostali žáci předlohu a následoval poslech textu. Někteří žáci text sledovali, někteří pouze poslouchali. Hledání klíčových slov bylo všeobecně úspěšné. Poslech textu byl kombinován s nácvikem metody čtení s předvídáním, která se bude objevovat v dalších čtenářských dílnách. Sestavování vět v chronologickém pořadí příběhu během poslední části hodiny bylo úspěšné jen u některých dvojic žáků. Mnozí tuto aktivitu nestihli.

Ve druhé hodině jsem si chtěla vyzkoušet upravenou aktivitu „Rychlý výběr.“ Žáci se rozdělili do skupin. Připravila jsem dětem několik knih, z nichž si každá skupina vybrala tři tituly. Knihu si měli prohlédnout a vybrat titul, který považují všichni ve skupině za nejlepší. Z této knihy vybrali ukázkou, kterou jsem přečetla nahlas. Četla jsem tři ukázky. Každý žák sám za sebe bodoval ve škále od 0 do 10 bodů. Na závěr jsem vyhlásila nejúspěšnější knihu. Tato aktivita děti skutečně zaujala, obzvláště bodování knih.

Ve třetí hodině čtenářské dílny jsem dětem rozdala kopii textu z knihy Arnolda Lobela „Kvak a Žbluňk jsou kamarádi“, kapitolu „Ztracený knoflík“. Žáci se nejprve věnovali hledání různých typů knoflíků a jejich charakteristice z hlediska tvaru, velikosti, barvy, počtu dírek apod. Následovalo řízené čtení příběhu proložené vyprávěním. Žáci si během čtení shromažďovali informace o ztraceném knoflíku Žbluňka. V poslední části hodiny tento knoflík nakreslili. Při společném hodnocení jsem zjistila, že fakticky měli knoflík všichni dobře nakreslený (správný tvar, barva i počet dírek), avšak výtvarně byl objekt velmi rozmanitý.

Ve čtvrté hodině čtenářské dílny jsem se rozhodla vrátit k tématu z první hodiny čtenářské dílny, protože jsem nebyla příliš spokojená s výsledky její poslední části. Opět jsme tedy společně s pomocí jednoduchých vět na lístcích převyprávěli příběh. Poté se žáci rozdělili do skupin po čtyřech a každá skupina dostala jednu část textu. Tuto část měli za úkol ztvárnit graficky (komiks, jednotlivé obrázky), případně zdramatizovat. Všichni zvolili výtvarnou činnost a do konce hodiny zvládli nakreslit jednoduché obrázky. Protože jsem chtěla toto téma již ukončit, pomohla jsem jim s převyprávěním příběhu.

V páté a šesté hodině čtenářské dílny jsme se věnovali textu z knihy Lenky Brodecké „Pišťucha má problémy“. Zvolila jsem povídku „Pižmoň rebeluje“. Vzhledem ke skutečnosti, že v této třídě přetrvávají problémy s kázní, jsem se chtěla zaměřit na problematiku pravidel a jejich dodržování a na rozdíl mezi jejich totalitním vyžadováním a uvědoměním si jejich potřeby. Nejdříve jsme věnovali čas klíčovému slovu, která žáci dostali do dvojic a měli si rozmyslet jejich vysvětlení. Někteří si mohli pomoci obrázkem (Severní pól, pižmoň). V případě pravidel jsme mohli využít vyvěšený třídní seznam. Poté následovala metoda čtení s

předvídáním u některých částí textu. Protože děti nejsou ještě zdatnými čtenáři, bylo nutné některé pasáže převyprávět. Důraz byl kladen na postavu tyрана Sigurda a rebela Bunda. V poslední části hodiny jsme měli shrnout význam dodržování určitých pravidel, ale z časových důvodů se nám tato aktivita příliš nezdařila.

V další hodině jsme se k textu vrátili, a to především ke dvěma ústředním postavám. Nejdříve jsme na základě hry vytvořili škálu povahových vlastností obou hrdinů a zároveň jsme tyto vlastnosti dokládali jejich činy. Poté jsem modelovala na další postavě – matce Bunda hlavní aktivitu této hodiny – vytvoření návrhu trička pro Sigurda nebo Bunda (Matka Edna je spravedlivá, ale netouží po velkém vzrušení – na tričko bych tedy navrhla velkou postel, z níž by vykukovala hlava Edny). Využila jsem k tomu soubor grafických organizérů Radomíry Hubákové a Kateřiny Šafránkové. Tato činnost zaznamenala mezi žáky velký úspěch, ačkoliv zpočátku potřebovali poradit, jak mají pracovat.

Hodnocení jednotlivých cílů čtenářské dílny

V průběhu čtenářských dílen jsem monitorovala vlastní četbu žáků, ale s jejich tituly jsme nepracovali. Chtěla jsem nejdříve vyzkoušet určité postupy a metody, které se mi v této třídě osvědčí. Nadále přetrvává problém s kázní a soustředěností některých dětí, přesto si myslím, že metoda čtení s předvídáním je úspěšná. Řízené čtení musí být spojeno s přiměřeně dlouhým textem, což se mi vždy nepodařilo. Za nejlépe zvolený text považuji knihu „Kvak a Žbluňk jsou kamarádi“. Veškeré výtvarné aktivity ve čtenářské dílně děti těšily. Písemné zpracování není zdaleka tak oblíbené. Verbální činnosti by byly velmi úspěšné, kdyby se podařilo udržet ve třídě dostatečnou kázeň.

V Oknech dne 28. 12. 2015

Zpracovala: Pavlína Lomičová

Seznam literatury využitý žáky k četbě

Lobel Arnold. *Kvak a Žbluňk jsou kamarádi*. 6. vyd. V Praze: Albatros, 2012, 104 s. První čtení (Albatros).

LINDGREN, Astrid. *Strašidlo Sušinka: největší bubák ve Smålandu*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2008, 31 s. První čtení (Albatros).

LINDGREN, Astrid. *Ronja, dcera loupežníka*. 4. vyd. Praha: Albatros, 2013, 165 s.
DOSKOČILOVÁ, Hana. *Šimsa*. 2. vyd. V Praze: Albatros, 2013, 94 s.

ČECH, Pavel. *O čertovi*. V nakl. Petrkov vyd. 3. Havlíčkův Brod: Petrkov, 2014, [72] s.
ČECH, Pavel. *Pavouček Čenda*. V nakl. Petrkov vyd. 3. Havlíčkův Brod: Petrkov, 2014, [72] s.

POPPOVÁ, Andrea. *Jaro je tu!: s Luckou, Jendou a Martínkem*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010, 92 s.
KŠAJTOVÁ, Marie. *Ze života rodiny Horáčkovy*. 2. vyd. Praha: Albatros, 2004, 91 s. Klub mladých čtenářů (Albatros)

DRIJVEROVÁ, Martina. *České pověsti pro malé děti*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011, 63 s.

REILLY, Kathleen M. *Objevujeme města: jak funguje doprava, rozvodné sítě, osvětlení, zásobování, financování, městská samospráva*. 1. vyd. V Brně: Edika, 2014, 122 s

MASIUK, Olga. *Jak voní týden*. 1. vyd. V Praze: Albatros, 2014, 106 s.

JEŽKOVÁ, Alena. *Staré pověsti české a moravské*. 2. vyd. V Praze: Albatros, 2010,

VÁCHOVÁ, Šárka. *Chaloupka na vršku: nové příběhy*. Vyd. 1. Praha: Česká televize, 2013, 117 s. Edice České televize 140 s

NÖSTLINGER, Christine. *František jde do školy*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1999, 67 s. První čtení (Albatros)

MACOUREK, Miloš. *Mach a Šebestová na prázdninách*. 4. vyd. v Albatrosu. V Praze: Albatros, 2014

Podpis zpracovatele:

Jméno statutárního orgánu/oprávněné osoby subjektu:

Mgr. Iveta Myšková

Podpis statutárního orgánu/oprávněné osoby/razítko: